BİRLEŞMİŞ MİLLETLER HABİTAT II
İNSAN YERLEŞİMLERİ KONFERANSI
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI FORUMU
30 Mayıs - 14 Haziran 1996, İstanbul

DEĞERLENDİRME RAPORU
Temmuz 1996

Dr. Şule N. Aytaç
HPKB STK Forumu Bağlantı Direktörü

Bu rapor, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Forumu Hazırlık Çalışmaları ve Yönetim/Koordinasyon olarak iki bölümde sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

Hazırlık Aşaması: 1 Ağustos 1995 - 29 Mayıs 1996

Bilgilenme Çalışmaları

Habitat II'ye doğru yapılmış 1. ve 2. hazırlık toplantıları, alınan kararlar, Habitat II gündemi; Uluslararası Kolaylaştırıcı Grup'un (UKG - IFG) oluşması, görev ve sorumlulukları; Sivil Toplum Kuruluşları Forumu (STK - NGO Forum) ve böyle bir Forumu Habitat II sırasında İstanbul'da gerçekleştirmek için gerekli kadro ve hazırlık çalışmaları hakkında bilgilenildi.

Ev Sahibi Komite'nin (ESK) Kurulması

4 Ağustos 1995 tarihinde, İstanbul'da toplanan 3. Ulusal Hazırlık Toplantısı sırasında hazır bulunan 60 civarında STK aralarında toplanarak, ESK'nın ilk nüvesini oluşturdular. Haziran 1995'te San Francisco'da gerçekleşen STK toplantısında, STK Forumu'na uluslararası düzeyde "sahiplik" etmek üzere IFG oluşturulmuş, bu gruba muhatap olarak ve Türkiye'de STK'ların hazırlıklarını kolaylaştırmak için bir Ev Sahibi Komite (ESK - Host Committee - HC) kurulması kararlaştırılmıştı.

Ağustos ayı boyunca yapılan çeşitli temaslarla, olabildiğince çok sayıda STK'nın bir ESK oluşturulması çalışmalarına katılması için gerek birimimizden gerekse ilk toplantıya katılan STK'lardan çağrı yapılmıştır. Giderek artan sayıdaki katılımcı STK'larla çeşitli bilgilendirme toplantıları yapılmış ve yukarıda değinilen konular hakkında bilgi verilmiş, çeşitli konular tartışmaya açılmıştır.

Katılan herkesin, IFG'nin ve çalışma ilkelerinin ne olduğu, ESK'nın görev ve sorumluluğunun ne olduğu, bir STK Forumu düzenlemenin ön koşulları gibi konularda bilgilenmesi ve konuların açıklıkla tartışılması için gereken her türlü kolaylık sağlandı.

Yaklaşık 15 STK temsilcisinin sürekli yer aldığı bu toplantılarda ayrıca, önce Ağustos'ta yapılması düşünülen, sonradan, Türkiye STK'larının henüz örgütlenememiş olması nedeni ile Eylül sonuna bırakılan IFG toplantısı için lojistik ve içeriğe ilişkin hazırlık çalışmalarına da başlandı.

Takip eden birkaç hafta sırasında ESK'nın Bilsak'ta tuttuğu mekâna, STK'ların kullanımı için bir fotokopi makinası tahsis edildi ve çeşitli kırtasiye yardımı yapıldı.

Birleşmiş Milletler (BM) IV. Kadın Konferansı - Pekin

30 Ağustos - 8 Eylül 1995 tarihlerinde, Pekin yakınında Huairao kasabasında gerçekleşen BM IV. Kadın Konferansı, STK Forumu'na 2 - 6 Eylül tarihleri arasında katılındı. Burada, Çinli organizasyon Komitesi'nin deneylerinden yararlanmanın yanı sıra, olayı yerinde kavramak üzere incelemeler yapıldı. Çeşitli toplantılara katılarak Habitat II ve İstanbul hakkında bilgi verildi, katılımı arttırmaya yönelik çabalar arasında poster, broşür ve yaka rozeti dağıtımı da yer aldı. Bu seyahat ile ilgili ayrıntılı rapor ayrıca mevcuttur.

Uluslararası Kolaylaştırıcı Grup (IFG) ile Atölye Çalışması

25 - 29 Eylül 1995 tarihleri arasında İstanbul Richmond Otel'de, Habitat Proje Koordinasyon Birimi'nin (HPKB) ev sahipliğini yaptığı bir atölye çalışması oldu. Atölyeye IFG'den (yaklaşık 18) ve ESK'dan (yaklaşık 30) temsilci dışında davet ettiğimiz iki danışman da katıldı. Nairobi Habitat sekretaryasından, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve benimle birlikte kimi HPKB temsilcilerinin de zaman zaman katılımı ile günde 50'den fazla kişi ile yürütülen bu atölyede, asıl amaç yaklaşmakta olan Habitat II STK Forumu'nu ana hatları ile düzenlemek, Forum Direktörlüğü ve Sekretaryasını oluşturmak, var olan üç aktör (HPKB veya TC Devleti, IFG ve ESK) arasındaki görev bölüşümünü yapmak; katılımı kolaylaştırmak ve artırmak için neler yapılabileceğini saptamak ve katılan STK'ların mutlu ayrılacağı bir Forumu gerçekleştirebilmek için gereken kaynakların nasıl, nereden ve kim tarafından sağlanacağını tartışmaktı.

Çok yoğun, tartışmalı ve yorucu geçen 5 günün sonunda yukarıdaki amaçların çoğuna ulaşılmamıştı. Temel sorunlardan biri, IFG'nin o güne değin gerek katılımı arttırmak gerekse istenilen nitelikte bir Forumu gerçekleştirmek için fon bulmak/yaratmak konusunda hiçbir adım atmamış olması idi. Dahası, "nasıl bir Forum?", "kimler katılmalı?", "katılacak STK'lara gönderilecek mesaj/bilgi nedir?", " hangi STK'lara, hangi adres listesinden ulaşılacak?", "Forumun adı, logosu, ilkeleri nedir?", gibi birçok konunun düşünülüp karara bağlanmamış olması idi. Atölye'nin amacı bu ve benzer sorulara cevap bulmaktı. Bu konular yeterince tartışılamadı.

İkinci bir sorun, Türkiye'deki STK'ların görece dağınık ve zayıf yapısı, uluslararası çalışma deneyimi eksikliği, ESK'nın çok yeni ve güçsüz oluşu (hem yapısal hem de mali açılardan) ve meşruiyet sorunu. Bir başka deyişle, ESK'da görev alan STK'ların, Türkiye sivil toplum camiasını ne derece temsil edebildiği, böyle bir temsil veya sözcülük yetkisinin, hangi noktada, hangi kriterlere göre saptanacağı ve buna göre HPKB ve IFG'nin kendilerini muhatap kabul edip edemeyeceği sorunu idi. O noktaya kadar ESK'da yer alan STK'lar bu sorunları halledip kısa vadede iş görür bir yapıya kavuşturma konusunda yetersizdi ve bu konuda bizden gelen tavsiyeleri de özerk yapılarına müdahale olarak görüyorlardı.

Üçüncü bir sorun da, IFG, ESK ve Habitat II Proje Koordinasyon birimi (HPKB veya onlara göre kısaca "Türkiye hükümeti/devleti") arasındaki yetki ve sorumluluklarda anlaşmaya varılamaması idi. Bu Atölye gerçekleşene kadar ESK üyeleri ile yapılan çeşitli toplantılarda, Forum ile ilgili her işi kendilerinin yapmak istediklerini ve bunun için gereken kaynağın da Habitat II bütçesinden STK Forumu için ayrılan paranın, Türk hükümeti/HPKB'ce olduğu gibi kendilerine aktarılması ile sağlanması gerektiğini belirtmişlerdi.

Bu toplantılarda kendilerine verilen cevabı, Gürel Tüzün Atölyede tekrarladı: Türkiye, ev sahibi ülke olarak Forumun yer alacağı mekânı hazırlar, organizasyon ve turizm işlerini üstlenir; bu anlamda yapacağı yardım aynidir, nakdi olamaz. Kaldı ki ESK gibi tüzel kişiliği olmayan bir gruba da parasal yardımın yapılması söz konusu olamaz. IFG ve ESK Forum

için ne yapacaklarına tam olarak karar verdiğinde, ESK bunu mali sorumluluğu yüklenebilecek bir STK adına bir proje olarak sunabilirse, bu değerlendirilebilir ve mali destek sağlanabilir. Bu tutum gerek IFG, gerekse ESK üyeleri tarafından olumsuz ve STK Forumu'nun bağımsızlık ve özerkliğine gölge düşürücü ve TC Hükümeti güdümünde bir Forum düzenlenmek istendiği biçiminde yorumlandı.

Aynı yorum benim görev tanımım ve göreve getiriliş şeklim için de yapıldı. Özgeçmişim ve kişiliğim, Forum Direktörlüğü görevini STK'ları anlayan olumlu bir yaklaşımla yürütebileceğimi gösterse de ve bu niyet ve tutumumu Atölyede ifade etmiş olsam da, Türkiye devleti tarafından atanmış olmam, onların gözünde yukarıdaki kuşkuları doğruluyor ve birlikte çalışmamızı, onların gözünde imkânsız kılıyordu. Model olarak alındığı söylenen, BM Toplumsal Kalkınma Zirvesi - Kopenhag Mart 1995 STK Forum örgütlenmesinde, Danimarka'nın 9 kadar güçlü STKsı bir araya gelerek ESK'yı oluşturmuşlar ve bir Forum Direktörü atamışlar. Forumu düzenlemek için harcanan yaklaşık 3,5 milyon dolar Danimarka Hükümetince karşılanmış, ESK denetiminde Direktör ve Sekretaryasınca harcanmış.

Aynı örgütlülükte ve güçte olmamalarına karşın, Türkiye'deki ESK'nın da beklentisi buydu ve buna göre Forum Direktörünü onlar atamalıydı. Öte yandan da beni atayan HPKB yetkilileri de modelin Danimarka modeli olduğunu, ancak Türk hükümetinin STK'lara direkt para aktaramayacağını ve Türkiye STK'larının, Foruma 10 ay kadar az bir süre kalmış olmasına rağmen aralarında bir örgütlenmeye gidemedikleri için, Direktörü kendilerinin atadığını ileri sürdüler. Gerek Atölye'de gerekse onu izleyen aylar boyunca en çok tartışılan konu buydu ve gerçek bir işbirliğini bütünüyle imkânsız kıldı.

Atölye'ye hem bilgi ve deneyimlerini aktaran, hem de gözlemci olarak bulunan 2 danışman, Susan Spibey ve Jan Birket-Smith, bu dağınık ve hazırlıksız yapıdan iyi bir Forum çıkarılmasının zorluğu konusunda birleştiler.

Sonunda, IFG fon arama ve sponsor bulma işini üstlendi; ESK'dan Alev Çağlar, IFG ortak başkanlığına getirildi ve "Forum Direktörü" ile iyi niyet içinde işbirliği yapılması temenni edildi; Habitat II STK Forumu'nun özerk, STK'larca belirlenecek kendine özgü ilkeleri ile, çevreye duyarlı ve ayrılan Taşkışla binası ve Maçka Kampüsü'nde gerçekleşmesine karar verildi. Forumun gerçekleşmesi için gereken hiçbir tanım veya organizasyon yapılmadan dağılındı.

ESK ile İşbirliği Çabaları

ESK'yı oluşturan çeşitli STK temsilcileri ile sayısız toplantı yapıldı. Kendileri ESK'yı açık uçlu, gevşek bir yapılanma içinde bırakmayı yeğlediler. (ESK içinde yer alan STK sayısı en yüksek noktasında 150 kuruluşu bulmuştu.) Bu yapı içinde iş görülmesinin zorluğu açıktı. Aralarında çeşitli alanların sorumluluklarını yüklenen ve iş görebilir büyüklükte bir çalışma grubunun oluşturulmasının ve bizimle birlikte çalışmalarının yararlı olacağı söylendi. Ancak bu hiçbir zaman gerçekleşmedi.

Kâğıt üzerinde 30 kadar kuruluşun adının geçtiği bir “eşgüdüm komitesi” vardı, ancak zaman içinde görüldü ki, ESK adına alınan kimi kararlar, basın demeçleri ve bildirilerinden çoğunluğun haberi yoktu. Katılım ilkelerinin, sürekli toplantılara katılmak ve zaman ayırmak olduğunda, bunun dışında bir koşul aramadıklarında ısrar eden ESK, Taşkışla binasının restorasyonu dahil her işe talip olduğu halde zaman içinde Forum için hiçbir hizmet getiremedi.

Taşkışla binasının Forum için nasıl hazırlanmasını istedikleri konusunda bir proje hazırladıkları takdirde, elimizdeki olanaklar içinde binayı o doğrultuda hazırlayabileceğimiz kendilerine iletildi. Kendi olanaklarımız dışında VİV’le yapılan sözleşmenin de getirdiği olanakları kullanabilecektik.

Bu öneriye de hayır cevabı geldi. Onlara göre VİV’le çalışmaları, görüşmeleri de onlar yürütmeliydi; Taşkışla için mimarlarla da onlar çalışmalıydı ve parayı da devlet sağlamalıydı, ancak hiç karışmamalıydı. Hangi kapasite ile, sorumluluğu ve hesap vermeyi kim, hangi sıfatla yüklenecek soruları cevapsız kalıyor, bunları yönelttiğimiz zaman onları engellemekle suçlanıyorduk. Kısaca onlar hiçbir şey yapamıyordu, çünkü mali kaynakları yoktu; mali kaynakları olan HPKB de pek bir şey yapamıyordu, çünkü STK camiasının temsilcilerince Forumun meşru sorumlusu kabul edilmiyordu. Bu kısır döngü, ne yazık ki Forum sonuna değin kırılamadı.

Tanıtım ve Bilgilendirme

Ağustos 95’ten Foruma kadar çok çeşitli mekân, zaman ve araçla çeşitli tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları çok yoğun bir biçimde tarafımdan gerçekleştirildi.

İstanbul ağırlıklı bu çabalar, Ankara, Bursa ve Adana’ya da genişletildi. Bunun dışında, yurt dışında Pekin, New York ve Stockholm’de de, Habitat II’yi, Türkiye ve İstanbul’u, bu bağlamda özellikle STK Forumu’nu anlatan, tanıtan katılımı artırmaya yönelik toplantılar düzenlendi, basın toplantılarına katılındı, basın açıklamaları yapıldı, radyo ve televizyon programlarına katılındı. Bunlar arasında Stockholm toplantısı ayrıca kayda değer.

İsveç’te güçlü bir STK’nın (NWOD: New World Order Development), 23 Mayıs 1996’da düzenlediği bu toplantıya, İsveç Büyükelçimiz ve Müsteşarımız dışında, İsveç’ten çeşitli diplomatlar, Bakanlar, Habitat II İsveç resmi delegasyonu üyeleri, üniversite öğretim üyeleri ve çeşitli STK temsilcileri de katıldı. Burada iki ayrı oturumda, önce Türkiye/İstanbul ve Habitat II hazırlıkları tanıtıldı, tanıtım filmi gösterildi ve Türkiye’ye gelme konusundaki kimi tereddütler giderildi. İkinci bir oturumda ise Habitat II’nin içeriği tartışmalarında Gelişmiş Ülke, Üçüncü dünya ülkeleri beklentileri hakkında katkıda bulunuldu. Aynı süre içinde ayrıca İsveç’te Türkçe yayın yapan radyoda bilgi verildi ve bir İsveç gazetesinin soruları yanıtlandı.

Türkiye'de çok sayıda üniversite ve liseye de gidilerek aynı çaba sürdürüldü. Bunlar arasında, Boğaziçi, Marmara, Galatasaray, İstanbul, İTÜ, ODTÜ, Hacettepe ve Bilkent üniversiteleri ile Galatasaray Lisesi sayılabilir.

Konuşmacı olarak çeşitli toplantılara katılınarak Habitat II anlatıldı ve sivil toplumun önemi üzerinde durularak, daha çok sayıda sivil toplum temsilcisinin olayı sahiplenmesi için çağrı yapıldı. Bunlar arasında, Fatih Belediyesi, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi, ANAP ve DYP Kadın Kolları, Çukurova Üniversitesi, TMMOB, Gençlik Kozası, Çocuk Zirvesi, Olimpiyat Evi, Çocuk Kozası, Yasal Çerçeve Kozası, İstanbul Barosu, Pimapen Kültür Evi, Lion Klüpleri, Rotaryenler ve başka birçok koza toplantısı sayılabilir.

Konuşma yapılan ve "Açık Oturum" türü toplantılara katılınan TV ve radyo kanalları arasında, TRT (Radyo ve TV), Kanal E, ATV, Number One, Class FM, Açık Radyo, Radyo Forex, Amerika'nın Sesi ve BBC sayılabilir. Ayrıca, aralarında Zaman, TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, İTÜ Vakfı Dergisi, Peristra (AIESEC'in dergisi), Habitat II Bülteni ve Nokta Dergisi'nin de olduğu çeşitli basın organlarına yazılar yazıldı, mülakatlar verildi.

Bu arada ESK, çeşitli Kozalar (aynı konuyu değişik boyutları ile irdeleyen çeşitli STK'ların oluşturduğu çalışma grupları - *caucus*)ve tekil STK'lar da bilgilendirme ve tanıtım çalışmalarını, kimi zaman işbirliği içinde, kimi zaman bağımsız olarak sürdürdüler ve Türkiye'de STK'lar arasında yatay bir örgütlenmeyi yaratma çabası içine girdiler.

Bilgilendirme ve tanıtım için ayrıca Cenevre'deki NGLS (Non-Governmental Liaison Services), Rooftops Canada ve hazır olduğu kadarı ile Tarih Vakfı STK Bilgi Merkezi'nin listelerine (İngilizce ve Türkçe) Bülten ve Ön kayıt Formu gönderildi. Böylelikle, uluslararası 10.000 kadar STK'ya ulaşılmış oldu. Bu dokümanların hazırlanmasında ESK'dan birkaç kişinin de katkısı oldu.

Nisan '96 da ise, Forum hakkında daha ayrıntılı bilgi içeren bir Başvuru Formu (Türkçe ve İngilizce) ile, Mayıs ortalarında bir "NGO Forum" broşürü (İngilizce ve Türkçe) Sekretarya tarafından dağıtıldı.

STK Birimi Ekibinin Kurulması

İlki Kasım 1995'te olmak üzere zaman içinde küçük bir çekirdek kadro oluşturuldu. Aliye Mataracı (Bilgi Dağıtım sorumlusu), Seba Türker (Taşkışla Restorasyon sorumlusu), Nice Sencer (Basın ve Tanıtım sorumlusu) ve Belgin Kuran (sekreter) HPKB STK Forumu Bağlantı Birimi olarak görev yaptılar. TOKİ'ye Michigan Üniversitesinden "fellow" olarak gönderilen Charles Pill'e de bilgi ve bilgi oluşturma ve dağıtmaya ilişkin sistemleri oluşturma görevi verildiyse de, kendisi bunları yerine getirmemeyi yeğledi ve Jan Birket-Smith'in Forum Direktörü olarak 16 Ocak 1996'da göreve başlaması ile birlikte onun asistanı olarak görev yaptı.

Şubat 1996'dan itibaren, 8 kişi daha çeşitli alanların koordinatörlüğünü yapmak üzere, resmi olarak, benim ekibim olarak işe alındıysa da STK Sekretaryasında, Forum Direktörü altında

çalıştılar. Onlara ek olarak, 30 kadar dil bilen genç insan da Sekretaryaya katıldı, sayısız gönüllü de çeşitli hizmetler verdi.

STK'lara Destek

Habitat II'nin temel kavramları içinde, sivil toplum temsilcilerinin, devlet ve hükümet organları ile birlikte, insan yerleşimlerine ilişkin sorunlara çözüm getirebilmeleri için "yapabilir kılınması" vardır. Bu bağlamda Türkiye'deki çeşitli STK'lara ve onların oluşturduğu kozalara destek verildi. Bu, kimi zaman bilgi ve örgütlenme düzeyinde, kimi zaman da mali destek şeklinde oldu. Bize bir proje veren ve Habitat II'ye katılımı artıracağı belirlenen bir etkinlik düzenleyen tüm STK'lara ayrım yapılmadan mali destek sağlandı.

Taşkışla Binası Hazırlık Çalışmaları

Taşkışla Binasının Forum gereksinimlerine uygun bir biçimde restorasyonu için İTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığı ile bir protokol imzalandı. Yapılacak işler sıralanırken, Mimarlık Fakültesi için kalıcı yararlar sağlamak da hem önemli hem de Dekanlığın yakın takibe aldığı bir kıstas oldu. Bu, zaman zaman Forum için gereken çalışmaları aksattı ve geciktirdiyse de sonunda işbirliği içinde işler tamamlandı ve Fakülteye de önemli bir değer aktarılmış oldu.

İşin yapımı İdil İnşaat'a verildi. Binanın hazırlığı için, çok kişinin emeği geçti. Ekibimiz adına sorumlular Seba Türker, Mustafa Bayar ve Aysel Tantuğ, İdil Inşaat adına Nilgün Saygılı ve Dekanlık adına Dekan Yardımcısı Murat Çıracı'ydı.

Ayrıca İTÜ Mezunlar Derneği, İBB ve Şişli Belediyesi'nin de bina ve çevresinin eksikliklerinin giderilip bakım ve onarımının yapılmasında katkıları oldu.

Taşkışla'nın bahçesi, içinde bir cesedin uzun süre bulunmadan barındığı bir bakımsızlıkta idi. Bina ve derslikler de benzer durum içinde idiler. Her taraf temizlendi, boyandı, onarıldı, bahçe düzenlemesi yapıldı. Bodrum katında büyük bir sergi salonu kazandırıldı. Bina özürlüler için ulaşılabilir hale getirildi ve çeşitli sponsorlarla, bir özürlü asansörüne kavuşturuldu. Tonlarca çöp atıldı, elektrik ve yangın güvenlik sistemleri elden geçirildi, bahçe aydınlatıldı, eksik tesisat giderildi ve tüm tuvaletler yenilendi. STK Forumu Sekretarya'sı için bilgisayar hatları ile donatılan büyük bir derslik, Fakülteye böylece bir bilgi işlem merkezi kazandırdı.

Maçka Kampüsü G Amfisi ve Sosyal Tesisler Toplantı Mekânlarının Hazırlanması

ITÜ Vakfı'nın denetiminde bulunan bu iki mekânın kullanımı için de bir kira sözleşmesi yapıldı. Kira bedeli karşılığı, özellikle 750 kişi kapasiteli G Amfisi elden geçirildi, bakım onarım ve temizliği yapıldı. Ayrıca Vakıf Genel Sekreteri Attila Yalçın'ın katkıları ile, özürlüler için ulaşım sağlandı, özel bir yatay asansör yaptırıldı.

Sosyal Tesislerin hem toplantı mekânları hem de 30 kadar odası Habitat II için ayrıldı, Forum süresince de her türlü hizmet sağlandı.

IFG ile İkinci Atölye Çalışması

Birkaç IFG temsilcisi, ESK üyeleri ve IFG tarafından davet edilen Jan Birket-Smith ile Aralık 95'te ikinci bir atölye çalışması ESK'nın Bilsak bünyesinde tuttuğu ofiste yapıldı. Daha verimli geçen bu toplantı sonunda IFG, Jan Birket-Smith'i kendileri adına çalışmak üzere Forum Direkörlüğü'ne atamaya karar verdi. Benim ve bölümümün adı STK Forumu Bağlantı Birimi Direktörlüğü'ne değiştirildi. Jan'ın kuracağı Sekretarya ile Forumun düzenlenme işinin yapılması, benim birimimin, ondan bağımsız olarak kendi sorumluluk alanlarında çalışmaya devam etmesi ve Sekretaryaya destek vermesinde anlaşıldı. ESK'nın asıl görevinin Türkiye'de Habitat II'yi tanıtmak, STK'ların katılımını kolaylaştırmak ve arttırmak olduğuna, Sekretarya nezdinde bir karar mercii değil, bir danışma grubu olarak destek vermesine karar verildi. ESK'nın kararlara katılması IFG'deki iki üyesi aracılığı ile olacaktı.

Jan Birket-Smith'in maaş ve masraflarını Danimarka Hükümeti karşılamayı kabul etmişti ve göreve 15 Ocak'ta başlayarak 6 ay süre ile İstanbul'da kalacaktı. Bu arada IFG hâlâ fon yaratamamıştı ve fon bulma işlemlerine hız kazandırılması ve özellikle sponsor bulma işini izlemek üzere Han van Putten'in IFG sekreterliğine atanması kararlaştırıldı.

Jan ve Han'la yaptığımız Forum bütçesi çalışmasında, Forumun yaklaşık 2,8 milyon dolara mal olacağı ve bunun yaklaşık 1,2 milyonunun, ayni olarak HPKB'ce karşılanacağı açıklığa kavuştu. Gerisi için (kişi başına 50 dolar) katılım payları, sergi salonu kira bedelleri kullanılacak ve sponsor bulunacaktı.

VİV Habitat II Birlikteliği (VİV) ile Çalışmalar

VİV'le organizasyon ve turizm işlerini yapmaları konusunda sözleşme yapıldığında, STK Forumu'nun ne olup olmadığı konusunda kabul edilmiş bir anlayış veya tanım olmadığından, bu Foruma ilişkin yapılması gereken işlemler, sözleşmede iyi tanımlanamamıştı. Genellikle ana konferans için verilecek hizmetlerin bir benzerinin de Forum için verileceği şeklinde bir ekleme ile ifade edilmişti.

VİV'le yapılan çalışmalarla, Forum mekânlarının toplantılara hazırlanması, sergi mekânları, kayıt ve enformasyon merkezleri, görsel-işitsel sistemler, ses ve çeviri hizmetleri, özürlüler için özel hizmetler, temizlik, yemek servislerinin sağlanması, personel ve gönüllüler, otel rezervasyonları ve STK'lar için uygun fiyatlı alternatif kalacak yer bulunması, havaalanında karşılama, taşıma ve yerleştirme, turistik ve bankacılık hizmetleri gibi konularda Sekretarya, Bağlantı birimi ve kendileri arasındaki işbölümü ve iş tanımlarına açıklık kazandırıldı.

Foruma yaklaşıldıkça kimi tanımlar değişti, yetki sorunu gündeme geldi ve kimi işleri VİV yerine Sekretarya/Bağlantı Birimi üstlendi. Zaman zaman fiyat veya hizmetin kalitesi konusunda anlaşmazlıklara düşülerek, işleri VİV'siz gerçekleştirme yoluna gidildi veya bulunan taşeron firmalar değiştirildi. TOKİ/HPKB'nin STK Forumu için harcamak istediği bütçe oldukça sınırlı olduğundan, VİV'le yapılan ön anlaşmaların bazılarında indirim yoluna gidildi. Personel, temizlik hizmetleri ve teknik depo donanımı ve "*shuttl*e" taşıma hizmetleri

bu alanların başında geldi. Özellikle temizlik personelindeki indirimler Forum sırasında büyük sorunlara neden oldu.

STK Sekretaryası'nın oluşması

Bu konuda yukarıda değinilenlere ek olarak, Foruma kadar geçen süre içinde, sekretaryada görev yapmak üzere toplam 50 kişi işe alındı. Nisan'dan itibaren işe alınanların çoğu teknik asistan ve büro işlerinde görev yapan kişiler düzeyindeydi. Çoğu koordinatör düzeyinde olan 10 kişinin maaşı TOKİ/UNDP tarafından, diğerleri Sekretarya tarafından ödendi. Bu arada Birimime bağlı yukarıda değinilen tüm personel ve artı bir şoför, sekretaryaya her türlü destek vererek, sekretarya personeli gibi çalıştı.

Gönüllüler

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme - UNDP), AIESEC (Gençlik örgütü), TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı) ve HPKB'nin bütçesini ortaklaşa yarattığı gönüllüler projesi, yabancı dil bilen gençlerimizden bir gönüllüler ordusu kurularak Habitat II süresince Konferans ve Forumda rehber olarak kullanmaktı. Sonradan gönüllülerin "sorumluluk alabileceklerine güvenilemeyeceğinden" yalnız Forumda kullanılmalarına karar verildi.

Duyuru ve tanıtım (Habitat II Uygarlık Gönüllüleri), başvuru formlarını değerlendirme ve ön eleme, esas olarak AIESEC tarafından yapıldı. Mülakatlar ortaklaşa yapıldı ve başvuran yaklaşık 950 kişiden 450 kadar, 16-25 yaş arasında, en az bir yabancı dil bilen ve insan ilişkilerinde yeterli genç seçildi.

Bu aşamada, gönüllüler grubunu, Sekretaryada insan kaynaklarından sorumlu Ayşe Sümer üstlendi ve birlikte yoğun bir eğitim programı hazırlanarak, 3 hafta sonu boyunca uygulandı. Eğitim sonucu başarılı olanlar ve kalmak isteyenlerden 350 kişi 13 değişik alanda çalışmak üzere görevlendirildiler.

Bu gençler dışında VİV de 50 genç personel sağladı. Ayrıca 15 kadar gönüllü de Türki Cumhuriyetlerden ve Bosna'dan gelerek Forum süresinde zaman zaman çalıştı.

BM Habitat II üçüncü hazırlık toplantısı

Üçüncü hazırlık toplantısı Şubat 96'da New York'ta, BM binasında gerçekleşti. STK'lar da zaman zaman "Church Center"da paralel etkinlikler düzenlediler. Toplantının ilk haftasına ve toplantı öncesi gerçekleştirilen planlama misyonu toplantılarına katıldım.

New York'taki süre, esas olarak Habitat II ve hazırlıkları hakkında bilgi vermek, tanıtım yapmak, katılımı arttırıcı ilişkiler kurmak ve ilgili BM personeli ile işbirliği ve planlama çalışmaları yaparak değerlendirildi. Ayrıca resmi delegasyon toplantılarına da katılındı.

ESK'yı temsilen onların seçtiği iki kişinin de olayı yerinde görmesi, bilgilenmesi ve tartışmaları izleyebilmesi için New York'a gitmesi finanse edildi. Ayrıca 14 STK temsilcisi de UNDP veya kendi kuruluşları kanalı ile toplantıya katıldılar.

Onlar adına BM daimi temsilciliğimiz ve Dışişleri Bakanlığı Habitat II temsilcisi nezdinde yapılan girişimlerle, Türkiye resmi delegasyonu ile STK temsilcilerinin ortak toplanması sağlandı. Ayrıca Türk Evi'nde istedikleri zaman kullanabilecekleri bir toplantı mekânı da verildi.

STK'ların talebi ile iki temsilcileri de Türkiye Habitat II resmi delegasyonuna dahil edildi. Böylece Habitat II'nin ortaklık ruhuna uygun bir anlayışla, Türkiye'de daha önce görülmemiş bir devlet ve sivil toplum diyaloğu başlatılmış oldu.

IFG temsilcilerinin talebi üzerine, Hüseyin Çelem ile bir toplantı düzenlendi ve Forum mekânının son anda Konferans Vadisi'nden uzak bir yere taşınmayacağı konusunda teminat verildi. Ayrıca, gündemdeki önemli madde olan "dokunulmazlık" konusunu Türk hükümetinin nasıl yorumladığı anlatıldı ve "Habitat konularının ve ayrılmış mekânların dışına taşmamak ve kamu güvenliğini tehlikeye düşürecek fiziki bir eylemde bulunmamak koşulu ile, Türkiye Devletinin katılımcıların söz özgürlüğünü kısıtlamak gibi bir niyeti olmadığı" kendilerine iletildi.

STK Forumu Tanıtım Kasetinin hazırlanması

Yukarıda değinilen tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarının birçoğuna kameraman gönderildi ve belgelendi. Bu malzemeye benimle ve Jan'la yapılan mülakatların ve "İstanbul Kanatlarımın Altında" filminin müziği ve bazı İstanbul görüntülerinin eklenmesi ile yaklaşık üç dakikalık bir tanıtım video kaseti hazırlandı. (Benzer mülakatlar, filme katılmak üzere ESK'dan Korhan Gümüş ve Emel Kurma ile de yapıldı, ancak sonradan bütününü kendileri belirlemedikleri bir tanıtım bandında yer almayı istemedikleri için kayıttan çıkarıldı.) Montaj ve kurgu öncelikle Nice Sencer tarafından yapıldı.

Nisan ve Mayıs aylarında, belli başlı İstanbul sinemalarında, reklam kuşağında (bedelsiz) gösterime sunuldu. Ayrıca, belli başlı TV kanallarına gönderildi. Bunların birçoğu çeşitli bölümlerini zaman zaman kullandı. Bu kaset büyük takdir topladı ve sadece 200 milyon TL'ye mal edildi.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü ile Çalışmalar

Habitat II için görevlendirilmiş olan İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı ile çeşitli toplantılar yapıldı, yerinde incelemelerde bulunularak Taşkışla ve çevresinin güvenliği ve trafik akışı tasarlandı ve bazı ilke kararları alındı. İlk toplantı Jan Birket Smith ve ESK ile IFG'yi temsilen Sinan Gökçen ile yapıldı.

Esas olarak, emniyet görevli sayısının en azda tutulması, bina içinde mümkün olduğunca az sayıda *sivil* görevlinin bulundurulması, yasaya aykırı bir eylem olmadıkça ("PKK bayrağı asmak veya örneğin Taksim meydanına gösteri yürüyüşü düzenlemek gibi") toplantılara müdahale edilmeyeceği kararlaştırıldı. Asıl amaç, Forumu dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korumaktı, bu nedenle kapıda sıkı denetim yapılması uygun görüldü.

Görev alacak memurların eğitiminde bizzat bulunmam Uğurtan Akıncı tarafından tavsiye edilip, Zekeriya Balkar tarafından da onaylandığı halde, gerçekleşmedi.

Forum sırasında Taşkışla ve çevresi, daha önce Kopenhag ve Pekin'de bulunduğu için tecrübeli kabul edilen, İstanbul Emniyet Müdür yardımcılarından Engin Aksan'nın denetimine verildi.

Planlama Misyonu, Görev Birimi ve Habitat Bürosu Toplantıları

BM Habitat II örgütlenmesinin bu üç grubu ile, biri New York'ta, üçü İstanbul'da olmak üzere çeşitli toplantılara katılındı. Bu toplantılar genellikle ev sahibi ülke ile BM arasında eşgüdümü sağlamak üzere yapılan teknik toplantılardı ve esas konu *Konferans*'ın organizasyonu idi.

Ben ve ekibimden ilgili kişiler gerekli toplantılara katılarak, örneğin Kayıt, İletişim Sistemleri, Konferans-Forum ilişkileri gibi ortak konularda fikir alışverişinde bulunduk.

STK Forum Kültürel Etkinlikler - Açılış ve Kapanış Törenleri Tasarımı

Bu konular esas olarak IFG ve Sekretaryanın sorumluluk alanı içindeydi. Uzun süre açılış töreninin ne gün, nasıl ve nerede yapılacağı ve kimler tarafından düzenleneceği havada kaldı. Karar sürecini olumsuz etkileyen en önemli etmen mali kaynakların yokluğu idi. İkinci bir önemli etmen ise IFG ve ESK'nın uyum içinde çalışamaması idi. Han van Putten Açılış ve Kapanış'ın ESK tarafından yapılacağını rapor etti. Ancak Foruma bir ay kadar kala ESK bunu yapmayacağını bildirdi. İyi bir Açılış töreni yapmanın oldukça yüksek bir maliyeti vardı ve HPKB'nin bunu karşılaması söz konusu değildi. Kaldı ki o denli geç kalınmıştı ki, İstanbul'un bütün büyük sahneleri çoktan tutulmuştu.

Bu arada Jan, bu alandan sorumlu olarak Hüseyin Alptekin'i işe aldı. Hüseyin, Jan, Han ve ESK'dan bir iki kişi, 1 Haziran günü açılış törenini G Amfisi'nde ve geceki eğlenceleri de Taşkışla bahçesindeki büyük çadırda yapmaya karar verdiler.

HPKB adına, katılımcılara kısa bir "hoşgeldin" konuşması yapma talebim "konunun hassasiyeti" nedeni ile IFG /ESK tarafından reddedildi. Çağrılı olan Yiğit Gülöksüz de gelemeyince, STK Forumu adımıza hiçbir temsilci olmaksızın açılmış oldu.

İBB ve Şişli Belediyesi ile İlişkiler

Her iki Belediye ile temas kurularak Taşkışla bahçe ve çevresinin temizlenip onarılması ve düzenlemesi için yardım talep edildi. İBB bu amaçla 29 milyarlık bir bütçe ayırdı ve Dekanlık buna göre bir proje hazırladı. Son anda İBB yetkilileri TOKİ'den kendilerine kaynak transferi yapılmadığı gerekçesi ile bundan vazgeçti. Sonuç olarak 29 Mayıs gecesi Taşkışla önünün kaldırım pisliği hala ortadaydı, bahçe yolları asfaltlanmamıştı ve Foruma o şekilde başlanıldı.

Şişli Belediyesi bahçe temizliği ve düzenlemesinin büyük bir kısmını gerçekleştirdi.

Sponsor Bulma Çabaları

IFG ve Jan, çoğu İskandinav ülkelerinden olmak üzere 350.000 dolar civarında sponsorluk buldular. Bunun dışında, İletişim alanından sorumlu Can Öztürk Microsoft'tan program yardımı aldı. Yine de Forum için gerekli olan 1,5-2 Milyon dolar hedefine yaklaşılamadı.

Jan'la birlikte Dr. N'Dow'a yazılarak durumun vahameti ve Forumun tehlikeye girdiği bildirildi ancak buna da bir yanıt alınamadı. Sonuçta bazı isteklerin gerçekleşmesinden vaz geçildi; kalan gediklerin büyük bir kısmı HPKB bütçesinden ve Konferans için HPKB'ce bulunan sponsorlarla karşılandı.

STK Forumu - Yönetim ve Koordinasyon: 1 Mayıs - 14 Haziran 1996

Katılım

STK Forumu'na kayıtlı olarak 8.550 kişi katıldı. Bunların 2.565'i (%30) Türkiye'den, 5.985'i (%70) ise diğer ülkelerdendi. Buna ek olarak 23.478 adet günlük paso satıldı. Katılan toplam organizasyon sayısı 2.598; Türkiye'den 634 (%24), dışarıdan ise 1.956 (%76).

Sergiler

Sergiler için 360 adet stand hazırlandı. Ayrıca, STK'ların kendi malzemelerini sergileyebileceği masalar sağlandı. Toplam 56 ülkeden STK'lar bu hizmetleri kullandı. Beş metrekarelik stand tüm süre için 100 dolara kiralandı. Masalar ise ücretsiz sağlandı.

Toplantılar

Gelen başvurulara göre 1.703 toplantı planlanmıştı. Bunlardan %30'u ya toplantı sahibi/konuşmacı ya da dinleyici gelmediği için yapılamadı. Diğer iki neden de toplantı düzenleyenlere zamanında teyit mektubunun ulaşmaması ve toplantı mekânı kiralamak için bir ücret ödenmediğinden, çok sayıda ayrılan toplantı mekânlarının, zamanı gelince kullanılmaması olabilir.

Yer alan çok çeşitli toplantı sayesinde, insan yerleşimlerine ilişkin hemen her türlü sorunun tartışıldığı ve çözüm üretme çabalarının yer aldığı, çok zengin bir program oluştu.

Kültürel/Sanatsal Etkinlikler

Günde ortalama 4-5 kültürel etkinlik gerçekleşti. Geniş bir yelpaze içinde, iki ayrı mekânda eşzamanlı yapılan etkinliklerde, Okay Temiz ve Uğur Yücel çok beğenilerek tekrarlandılar.

Sağlanan Hizmetler

Kayıt

Kayıt bürosu AKM'nin büyük salon girişinde kuruldu. Yurt dışından gelenler, önce buraya taşındı ve kayıt kimliklerini aldıktan sonra, Taşkışla'ya geldiler. Günlük paso ve teknik personel kartları da buradan sağlandı. 10 kadar kişi görev yaparak, büyük yığılmalar olmasını engelledi.

Enformasyon

Taşkışla girişine bir enformasyon merkezi kurularak, katılımcıların her türlü bilgi gereksinimi karşılandı. Çoğunlukla gönüllülerin ve VİV personelinin yürüttüğü bu hizmeti Aliye Mataracı koordine etti.

İlk Yardım

Hem Kızılay hem de Sağlık Bakanlığı ekipleri ilk yardım hizmetleri verdiler. Kayda değer hiçbir sağlık veya kaza sorununun çıkmaması sevindirici idi.

Yiyecek - İçecek

HPKB'nin çalıştığı Sodexo Firması ile fiyat ve organizasyon konularında anlaşma sağlanamayınca, Forum Direktörü, Cem adlı firma ile sözleşme yaptı. Ne yazık ki onların sağladığı hizmet de hiçbir yönden tatmin edici olamadı ve temizlikten sonra en çok şikâyet yemek konularında geldi.

Temizlik

Tüm Taşkışla Binası ve çevresi için öngörülen temizlikçi sayısı 24'tü. Malzeme eksikliği ve kötü organizasyon da eklenince, özellikle tuvaletlerin pisliği, katılımcı ve personelin en çok şikâyet ettiği konu oldu. Zaman içinde, temizlik firması Pfaffenzeller ile birlikte çalışılarak sorunlar büyük ölçüde giderildi.

Toplantı Mekânları

Taşkışla binasında 23 oda, bahçede bir büyük, üç küçük çadır, Maçka Kampüsü'nde G Amfisi ve İTÜ Sosyal tesislerindeki bir oditoryum, toplantı mekânı olarak kullanıldı.

Her toplantı odası için en az bir gönüllü ve bir kat sorumlusu görev yaparak, toplantıların sağlıklı yürütülebilmesi için her türlü talep karşılandı. İkişer saatlik bloklar halinde verilen toplantı salonlarına zamanında giriş çıkış sağlandı. Program değişiklikleri hem enformasyon merkezinde hem de çıkarılan günlük ek programda duyuruldu. Odada bulunmayan teknik malzeme, depodan makul bir ücret karşılığı sağlandı. Oda sorumlusu gönüllüler, zaman zaman gönüllü çevirmenlik de yaptılar.

Toplantılara özürlülerin de katılabilmesi için tekerlekli sandalye, koltuk değneği ve kişisel yardım hemen her yerde ve zamanda mevcuttu.

Çadırlar

Büyük toplantılar ve her türlü sanatsal ve kültürel etkinlik için bahçeye yaklaşık 1.000 kişi alabilen bir çadır kuruldu. Ayrıca, Kadın Kozası, Filipinler Grubu gibi çeşitli STK'ların kendi çadırlarını kurabilmeleri için imkân sağlandı

Kreş

Yine Taşkışla bahçesinde, katılımcıların çocukları için bir kreş odası hazırlandı ve büyük ilgi ve takdir topladı. Kreş talebi, Pekin'deki Kadın Konferans'ında (orada olmadığı için),

katılımcı kadınlarca tarafıma iletilmişti. İstanbul'da bunu gerçekleştirebilmemiz, bu nedenle, ayrıca kayda değer.

Emniyet

Taşkışla güvenliğinden sorumlu Engin Aksan ve yardımcıları ile Forum öncesinde bir toplantı yapılarak, nasıl işbirliği yapabileceğimiz tartışıldı. Karşılıklı haber vermeden önemli bir adım atılmamasına karar verildi, bir sorun durumunda ne yapılacağı konuşuldu.

İlk günler, özellikle bina içinde çok sayıda (bize verilen sayıya göre 350 kişi) sivil polis vardı ve çok görünürdüler (gruplar halinde köşelerde ve katılımcılara ayrılmış mekânlarda ellerinde telsiz oturmaları, sergi masaları üzerinde uyumaları, tespih çekmeleri ve benzeri durumlar); ayrıca giyim kuşam, hal ve tavır olarak da rahatsız edici bir konumda idiler. Böyle bir işte çalışmak için iyi eğitilmedikleri çok belliydi. Nitekim, bu görevlilerden bazıları sarkıntılık, tabanca göstererek korkutma gibi eylemlerle, özellikle genç gönüllü kızları rahatsız etmeleri, çok sık şikâyet konusu oldu.

Üniformalı görevliler kapıdaki görevlerini nezaketle sürdürdüler. Öte yandan, gerek resmi gerekse siviller arasında son derece nazik ve katılımcılara her türlü yardıma hazır, iyi niyetli görevliler de vardı.

Zaman içinde, Valilik nezdinde yaptığımız girişimler ve yoğun çabalar sonunda, sivil sayısı yarıya ve giderek de üçte bire düşürüldü, tavırlarına bir ölçüde çeki düzen verildi.

Engin Aksan'ın güvenlik sağlama konusundaki yaklaşımı, kendi ifadesi ile, dışarıdan bir müdahaleye karşı caydırıcı olmaktı. Sık sık duyum aldığını, dışarıdan baskın düzenleneceğini veya çok sayıda illegal örgüt üyesinin günlük paso alarak, içerde sorun çıkaracakları gibi iddialarda bulunuyordu. Dolayısıyla, ya o gün günlük paso satmamamızı talep ediyor, ya da çok sayıda güvenlik görevlisi olmasını ve neden toplantı mekânlarında, katılımcıların her an gözlendikleri gibi bir izlenim edindiklerini, bu duyumlarla açıklıyordu.

Özellikle, Alternatif Forum'un bir toplantısının yasaklanması; daha sonra "Cumartesi Anneleri" ve "Memur Sendikalarının" Galatasaray-Taksim yürüyüşlerinin engellenerek, çok sayıda insanın göz altına alınması ve bu olayların, kimi katılımcılarca yerinde, kimilerince haberlerde izlenmesi, Forumdaki gerginliği arttırdı. Katılımcılar, bana başvurarak, tüm polislerin Taşkışla içinden çekilmesini talep ettiler. IFG bu talebi Dışişleri temsilcilerine de iletti.

Çok yönlü girişim ve çabalarımıza rağmen, Taşkışla'nın güvenlik sorumluluğunu IFG üstlenemeyeceği için bu talep reddedildi, ancak polis sayılarında azaltmaya gidildi.

Herhangi bir toplantıda, herhangi bir görevlinin, söz hürriyetini kısıtladığı konusunda, bize ulaşan hiçbir rapor olmamasına karşın, yaratılan genel hava ile, ne yazık ki, özerk bir Forum düzenleyerek STK'ların seslerini özgürce duyurabildiği bir ortam yaratma çabamıza gölge düşmüş oldu.

Basın ve Halkla İlişkiler

Levent Resul son bir ay için bu göreve getirildi. Her öğlen Basın merkezinde basın toplantısı yapıldı ve bunlar bizden basına bilgi aktarımı olmaktan çok, katılımcıların basınla buluşturularak, izlenimlerini direkt aktarabilecekleri forumlara dönüştürüldü.

Basın toplantısı düzenlemek isteyen STK'lara da bu imkân verildi ve yardım sağlandı. Sayısız basın ve yayın mensubuna ayrıca bilgi verildi, katılımcıların izni olması koşuluyla her türlü çekimi yapmaları kolaylaştırıldı.

İletişim

Forum süresince iyi bir iletişim hizmeti verildi. Telefon, bilgisayar, internet ve ana Konferans Merkezi ile TV bağlantıları sağlandı. Büyük bir iş merkezi ile de katılımcıların gereksinimleri karşılandı.

Ayrıca Taşkışla'da bir salon ile G Amfisi'nde 4 dilde simultane çeviri hizmetleri verildi. Bunun dışında, gönüllülerden bir yazılı ve sözlü çevirmenler havuzu oluşturuldu ve katılımcılara hizmet verdi.

Personel

Gerek Sekretarya ve Bağlantı Biriminin daimi personeli, gerekse gönüllüler, her alanda kendilerini aşan bir özveri ile çalıştılar. Sorunları çözmede ve yaratıcılıkta son derece başarılı idiler. VİV elemanları ile de uyum içinde çalıştılar ve birlikte Forumun göz bebeği oldular. Haklarında sayısız övgü ve teşekkür iletildi.

Sorunlar

Yukarıda değinilen sorunlara ek olarak değinilmesi gereken sorunlar şöyle özetlenebilir:

1. İlk günlerden itibaren, tanıtım kampanyasının STK Forumu'nu kapsamaması ve IFG/ESK'nın da bu açığı kapatamaması;

2. Türkiye'nin dünyadaki kötü imajı ve bu imajın Habitat kampanyaları ile silinememesi;

3. BM'nin de mali sıkıntı içinde STK Forumu'na gereken bütçe ve kaynakları ayırmayışı, hep birlikte katılımın niteliğini ve niceliğini olumsuz etkiledi.

4. Tüm yetkilerin tek elden TOKİ'de toplanmış olması, HPKB içinde de sorumluluk verilirken yetki verilmemesi,

5. Kamu karşısında tüm söylenenlere karşın, STK Forumu'nun öneminin yetkililerce yeterince anlaşılmayışı ve ikinci planda düşünülüp, ikinci sınıf muamele edilmesi,

6. İçerikten yoksun bir tanıtım kampanyası ile Habitat II'nin ne olduğunun yeterince ve doğru olarak anlatılamaması,

7. Kamunun çeşitli bölümlerinin, birbiri ile uyumlu ve işbirliği içinde çalışamaması,

8. TOKİ’ye görev verildiğinde zaten hazırlıklar için çoktan geç kalınmış olması; STK Forumu için ise iyice imkânsız bir takvime göre çalışma zorluğu,

9. Forum yönetimindeki iki başlılık, zaman zaman Türk-yabancı ayrımına kadar giden ve kendi ülkemizde gerçekleştirdiğimiz bir Forumda zaman zaman, tümü ile elimiz kolumuzun bağlanmasına, bilerek veya bilmeyerek izin veren yöneticiler,

10. Türkiye STK’ları arasındaki kısır çekişmeler, güçsüzlük, verimsizlik ve bunlar sonucu gelen hep başkalarını suçlama,

11. Personelinin başarısının kendi başarısına en büyük katkı olduğunu göremeyen, takdir duygusundan yoksun yöneticiler,

12. Personelden, iş tanımı ve görev süresinin çok üstünde hizmet bekleyerek, karşılığında, teşekkür dahil hiçbir şey vermeyen bir yönetim anlayışı.

Sonuç

STK Forumu yukarıda değinilen ve değinilmeyen tüm sorunlara rağmen, hiçbir acı olay yaşanmadan, kayda değer bir katılımla ve başarı ile gerçekleşti. Yerli yabancı çok sayıda katılımcıdan büyük övgü ve takdir aldı. Bunda tüm emeği geçenlerin payı oldu. Gençlere fırsat ve imkân tanındığında, yetki ve sorumluluk verildiğinde neler yapabildiklerini göstermesi açısından örnek oldu.

Her şeye karşın, Türkiye’deki sivil toplum örgütlenmesine katkısı oldu ve devlet - sivil toplum diyaloğunu başlattı.

Hepimizin üstüne düşen dersleri öğrenmiş olması koşulu ile bu tür büyük uluslararası organizasyonları, bu ülkede de başarı ile yapabileceğimiz inancımı aktararak raporumu bitiriyorum.